

Asia: VN/4305/2022

Lausuntopyyntö maalittamisen rikosoikeudellista sääntelyä koskevasta arviomuistiosta

Yleistä

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

SSY katsoo, että maalittaminen on vakava yhteiskunnallinen ongelma, johon tulee tiukasti puuttua, koska maalittaminen vahingoittaa pahimmillaan jopa yhteiskunnan rakenteita. Maalittamisella pyritään epäasiallisesti vaikuttamaan koko demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusjärjestelmän ytimeen. Yksittäinen virkamies tai työntekijä on vain välikappale, vaikka toiminta henkilöityy häneen kohdistuvaan asiattomaan toimintaan.

Asioita saa ja pitääkin arvostella. Se kuuluu demokraattiseen yhteiskuntaan. Se on kuitenkin aivan eri asia kuin yksittäiseen henkilöön kohdistuva lainvastaisilla menetelmillä tapahtuva painostaminen. Tulee erottaa toisistaan asian kritiikki ja henkilön uhkaus, painostaminen ja loukkaus. Oikeuksien väärinkäyttö ei tarvitse yhteiskunnan suojaa, vaan siihen tulee puuttua.

Tietoverkoissa tapahtuva maalittaminen on riistäytynyt käsistä ja se tulee säätää rangaistavaksi. Kyse ei ole sananvapauden rajoittamisesta, vaan sananvapauden nimissä tapahtuvien väärinkäytösten estämisestä. Arviomuistiosta on perusteellisesti käyty lävitse, miten maalittamisen säätämällä rangaistavaksi suojellaan varsinkin kohdehenkilöiden osalta useita muita perusoikeuksia kuin sananvapautta ja myös sananvapautta esimerkiksi toimittajien osalta. (s. 46, 132). Tämä tunnutaan keskustelussa usein unohdettavan.

Tarve maalittamisen säätämiseksi rangaistavaksi on selvä eikä missään tapauksessa yhteiskunnan tule antaa sellaista kuvaa, ettei asioihin puututa, jos rikkomuksia on paljon ja ne tapahtuvat sosiaalisessa mediassa. Sellainen asenne antaa kuvan periksi antamisesta ja täysin väärän signaalin siitä, että SOMEssa saa tehdä mitä vain. Näin ei tilanne tietenkään saa olla, vaan asiaan pitää puuttua ja antaa signaali, ettei toiminta ole miltään osin hyväksyttävää.

Arviomuistiosta ilmenee, että lainsäädännössä on vakavia puutteita ja aukkoja ja niiden vuoksi ei maalittamiseen kyetä asianmukaisesti puuttumaan. Muistiossa on tuotu esiin hyvin sekä toimenpiteet, joilla ongelmiin voidaan puuttua kuin myös ne perusteet, miksi rikosoikeudellisia säännöksiä tarvitaan.

On muistettava, että maalittamisen estäminen vaatii kahdenlaisia asioita. Ensinnäkin on toimenpiteet, joilla työnantajan tulee helpottaa ja parantaa työntekijän asemaa näissä ongelmatilanteissa eli miten uhria suojellaan ja autetaan. Ne liittyvät usein työsuojelullisiin toimenpiteisiin. Niitä on paljon yhteiskunnassa jo tehty. Mutta ne eivät ole ratkaisu siihen, miten maalittaminen koetetaan saada loppumaan. Karrikoiden voi sanoa, että kyllä koronasairastumiset kyetään estämään, jos kansalaisia kielletään liikkumasta, mutta ei se poista itse tautia tai sitä, että rokotteitakin olisi syytä kehittää.

Toiseksi on lainsäädännölliset ja rikosoikeuslainsäädännölliset muutostarpeet, joilla voidaan estää ja puuttua ongelmiin eli miten puututaan paremmin maalittajien toimintaan, jotta he lopettaisivat. Molempiin ongelmiin puuttuvia toimenpiteitä tarvitaan. Nyt on kyse jälkimmäisen asian hoitamisesta kuntoon. On yhteiskunnan taholta tärkeä signaali, että maalittajien toimintaan puututaan ja toiminta pyritään se estämään sekä samalla osoitetaan sen toiminnan paheksuttavuus ja vaarallisuus.

Tässä yhteydessä, kun mietitään keinoja puuttua maalittajien toimintaan, olisi syytä päivittää virkamiehen väkivaltaista vastustamista koskevan säännöksen, RL 16 luku 1 § 3-kohta, joka koskee kostamista virkamiehelle jälkikäteen hänen aiemmasta toiminnasta. Säännöksen 3-kohta ei nyt sisällä/kiellä väkivallalla uhkaamista. Tätä on pidettävä huomattavana puutteena. Maalittamisella usein myös pyritään jälkikäteen kostamalla vaikuttamaan viranomaisten toimintaan samassa asiassa ja varsinkin tulevaisuudessa. Säännökseen tarvitaan lisäys ”tai uhkaa käyttää väkivaltaa”, kuten on säännöksen kohdissa 1 ja 2.

Kaiken kaikkiaan maalittamisen säätämistä sähköisissä tietoverkoissa on vietävä ripeästi eteenpäin. On valitettavaa, että arviomuistion tekeminen on jäänyt aivan vaalikauden loppuun.

Maalittamisen määritelmä

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

SSY katsoo, että määritelmä kattaa sen toiminnan, jota maalittamisella tarkoitetaan. Se, että nyt mietitään ainoastaan sähköisissä tietoverkoissa tapahtuvaa toimintaa, on hyväksyttävää. Tässä yhteydessä olisi syytä myös pohtia voidaanko huomioida ja miten se, että samalla tai jatkona maalitetaan myös muissa viestintäkanavissa.

Kannatamme, että säännöksen tulee suojella yleisesti kaikkia kansalaisia. SSY on ollut tällä kannalla alusta alkaen. Tärkeää on myös kohdistaa rangaistusvastuu maalittamisen käynnistäjään. Tämän selkeä esilletuominen ehdotuksessa on tärkeä asia.

Kun kohdehenkilönä on ainoastaan vaikutettava henkilö, on tuotava esiin, että itse vaikuttamista voidaan tehdä eri tavoilla esimerkiksi painostamalla tms. kohdehenkilön läheisiä.

On myös hyvä, jos Suomi olisi edelläkävijä näissä asioissa eikä ratkaisevaa ole se, miten muissa maissa on toimittu.

Tarve säätää maalittaminen rangaistavaksi ja rangaistavaksi säätämisen edellytykset

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Kuten muistiossa todetaan, ei rikoslaista löydy maalittamisen osatekijät kattavaa rangaistussäännöstä, joka varsinkin huomioisi osallisuusopin ja järjestelmällisen, joukkoistamisella tapahtuvan häirinnän. On useita säännöksiä, jotka osaltaan kattavat tilanteen. Ne kuitenkin koskevat lähinnä yksilön suojelemista. Ulkopuolelle jää kuitenkin toimintatapoja, jotka vakavasti vaarantavat demokraattisen yhteiskunnan toimintaa ja luottamusta siihen.

Kuten alussa olemme todenneet, kyse on koko yhteiskuntaan kohdistuvasta toiminnasta, jossa kohdehenkilö on vain välikappale. Suojeltavan kohteen (suojeluobjektin) eroavuuden vuoksi ei muissa rikoslainsäännöksissä voida tätä suojelukohdetta asianmukaisesti huomioida. Järjestelmälliseen häirintään on kyettävä puuttumaan ja myös loukkaamistilanteissa, joissa kohdehenkilö ei asiaa tiedä tai halua tietää. On pikemminkin kohtuutonta asettaa yksilölle velvollisuus seurata itseensä kohdistuvaa häirintää, jotta estettäisiin yhteiskunnan rakenteiden horjuttaminen. Seuraamisen ja estämisen on oltava yhteiskunnan velvollisuus ja ilman maalittamisen säätämistä rangaistavaksi se ei onnistu.

Osallisuussäännökset koskevat ensisijaisesti pistemäisiä tapahtumia ja vaativat kiinteän syy-yhteyden osallisten välille, jotka entuudestaan tuntevat toisensa. Ne eivät kata maalittamisen tapaisia joukkoistamistilanteita, joissa entuudestaan mahdollisesti huonostikin toisensa tuntevat henkilöt häiritsevät samaa kohdetta ja kokonaisvaikutus jää arvioimatta.

Muistiossa on käyty lävitse sitä, onko rikosoikeuden käyttämiselle painava yhteiskunnallinen tarve ja onko sille hyväksyttävä syy.

Maalittamisen säätämisellä rangaistavaksi pyritään turvaamaan kohdehenkilöiden kyky ja halu jatkaa laillista omaa toimintaansa, työ- tai virkatehtäviä taikka yhteiskunnallista vaikuttamista. Kun on

selvää, että toimintaa pyritään tällä hetkellä vaikeuttamaan ei-demokraattisella toiminnalla, jossa toimintatapa ei ole asian kritisointi, vaan henkilön mustamaalaus, on säätämiseksi olemassa hyväksyttävä syy, ellei jopa velvollisuus.

Koska kyse ei ole harvinaisista tilanteista, pikemminkin päinvastoin, on asialle sen laajuudenkin vuoksi painava yhteiskunnallinen tarve. Asialla on laajat yhteiskunnalliset vaikutukset, jos oikeuslaitoksen, tieteellisen tutkimuksen, yhteiskunnallisen päätöksenteon tai tiedotusvälineiden toiminnan, asianmukainen toiminta häiriintyy tai vaarantuu. Tällöin yhteiskunnallinen tarve on hyvin painava.

Suojeluobjekti on kohdehenkilön toimintavapaus ja yhteiskunnan asianmukainen toiminta. Ne ovat hyvin tärkeitä suojeltavia arvoja.

Kuten muistiossa todetaan, ei tällä hetkellä käytettävissä olevin keinoin kyetä maalittamiseen puuttumaan asianmukaisesti ja riittävästi, ja sen vuoksi on rikosoikeudelliselle sääntelylle viimekäteisenä keinona perusteet.

Säätämällä maalittaminen rangaistavaksi yhteiskunta osoittaa myös maalittamisen epäasianmukaisuuden sellaisella tavalla, että sen odottaa vaikuttavan sekä yksilön tasolla että yleisesti muuttaen toimintaa asianmukaiseen suuntaan. Samalla myös kohdehenkilöiden asemaa parannetaan. Yleis- ja erityisestävyyksivaatimukset täyttyvät selkeästi ja hyödyt olisivat suuret.

Maalittamisen tunnusmerkistö

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Muistiossa on hyvin tuotu esille niitä tilanteita, joita nykyinen sääntely ei kata ja miten nyt ei kyetä turvaamaan yhteiskunnan asianmukaista toimintaa. On siis selkeästi olemassa tilanteet, joita maalittamisen säätäminen rangaistavaksi kattaisi ja joihin tarkkarajaisesti ja täsmällisesti tulee puuttua.

Sen lisäksi mielestämme myös ehdotus on tarkkarajainen ja täsmällinen (s. 77-78, 133).

Säännösehdotuksessa on lähdetty liikkeelle siitä, että tarkoitus toteuttaa täytetyn teon eikä seurausta vaadita. Kyse on tarkoituksen osalta korotetusta tahallisuus-vaatimuksesta, ns. tarkoitustahallisuudesta. SSY pitää kannatettavana sitä, ettei teossa vaadita seurausta.

Säännöksen perustarkoitus on estää yhteiskunnan kannalta vaarallinen ja paheksuttava toiminta, jolloin tekijän tarkoituksella ja pyrkimyksellä on tärkein merkitys asian punninnassa ja rangaistavan teon täyttymisajankohdassa. Seurauksen vaatiminen siirtäisi sitä ajankohtaa, jolloin teko täyttyy ja

toisaalta perusteettomasti vaatisi sen arviointia, miten uhriin on konkreettisesti vaikutettu. Säännöksen suojeluobjekti ei myöskään vaadi seurausta.

Kun tilannetta kuvataan termillä ”tarkoituksin” on siis olemassa kaksi vaihtoehtoa. Ensinnäkin on vaihtoehtona sellainen säännös, jossa pelkkä tarkoitus riittää ja teko täyttyy. Toinen vaihtoehto olisi se, että teolle asetetaan joko konkreettinen tai abstraktinen seurausvaatimus. Vainoamisessa se on abstraktinen ” on omiaan aiheuttamaan pelkoa tai ahdistusta”.

Katsomme, että jos seurausvaatimus asetetaan, tulisi sen olla ns. on omiaan- määrittely. Sen avulla olisi parempi arvioida tekoja objektiivisesti toisiinsa verraten eikä uhrin omat subjektiiviset käsitykset nousisi ratkaisevaan osaan. Ehdotuksemme mukaan kyse olisi silloin siitä, että teko on omiaan vaikuttamaan kykyyn tai haluun hoitaa tehtäviä.

Nyt on kuitenkin 1 – ja 2-kohdan välillä tahallisuudessa eri vaatimukset. Mielestämme 1-kohdassa ei pitäisi vatiä enempää kuin 2-kohdassa.

Kannatettavaa on myös se, että säännös on yleinen eli koskee kaikkia henkilöitä heidän työtehtävissä tai yhteiskunnallisia tehtäviä tehdessä. Pitää muistaa myös taitelijat ja muut ns. freelancerit, jottei heitä jää soveltamisalan ulkopuolella. Kun muistion sivulla 66 todetaan, ettei kohdehenkilö voi olla perheenjäsen tai muu läheinen, lienee kuitenkin tarkoitettu sitä, että kohdehenkilön painostamista yms. voidaan tehdä kohdehenkilön perheenjäsenen tai läheiseen kohdistuvan maalittamisen kautta. Muutoin jää sääntelyssä kattamatta liian helposti toteutettava ja kohdehenkilöön voimakkaasti vaikuttava toimintatapa. Tulee pitää erillään se kehen vaikutetaan ja se mikä se vaikuttamisen toimintatapa on.

Kannatettavaa on myös se, että sääntelyllä puututaan myös maalittamistoiminnan yksittäiseen käynnistäjään.

Kannatettavaa on myös se, että nyt puututaan häirintään. Säännöksessä todetaan, että nyt puututaan toimintaan, joka on joko pitkäkestoista tai viestien ja/tai osallistujien määrä on suuri. Toiminnalle on annettu termi järjestelmällinen häirintä ja on todettu, että on se osa laajempaa kokonaisuutta (s. 80). Tulee pohtia, ettei termi aseta liian korkeita vaatimuksia säännöksessä tarkoitettulle häirinnälle. Voisiko esim. termi suunniteltu olla soveltuvampi tai onko tarvetta mihinkään termiin?

Säännösehdotuksessa tekotapoina on kohdehenkilön uhkaaminen, painostaminen sekä loukkaaminen väärällä, vääristellyllä tai yksityiselämää koskevalla tiedolla. Mielestämme ehdotuksessa on hyvin ja kattavasti arvioitu ne tekotavat, joilla maalittamista voidaan tehdä. Edellä mainittujen tekotapojen tulee kuulua maalittamisen tekotapojen alle. Lisäksi tärkeää on se esityksessä todettu, ettei loukkaamisen osalta ole vaatimusta, että se tulee kohteen tietoon.

Kuitenkin nyt on väärän, vääristellyn ja yksityiselämää koskevan tiedon kohdalla vaade, että se koskee kohdehenkilöä. Se on liian suppea tilanne. Toiminnan tulee kattaa myös kohdehenkilön läheiset. Usein tällaisella tiedolla kyetään painostamaan enemmän, kun kohdehenkilö joutuu pohtimaan miten hänen läheisen elämä ”romuttuu”. Tämän tulee koskea sekä 1- että 2-kohtaa.

2-kohdassa on tekotapana tiedon ”esittäminen”. Terminä se on liian suppea. Onko jatkolähtäminen esittämistä? Pitääkö viestiä jotenkin ”tykätä”. Olisi tarpeellista pohtia pitäisikö toimintatapoina olla myös kannustamalla, levittämällä tai muuten myötävaikuttamalla? Tällöin vältettäisiin soveltamisongelmia.

Tunnusmerkistössä säädetään, että kyse on yleisesti käytettävää sähköistä tietoverkkoa käyttäen tehty teko. Sivulla 78 ja 121 on lyhyesti käyty lävitse sitä mitä tietoverkkoja asialla tarkoitetaan. Muistiossa on todettu, ettei se koske esim. yhteisöjen sisäisiä tietoverkkoja, joita kaikki eivät voi käyttää tai joiden käyttäjiksi kaikki eivät voi liittyä. Tämä asia on hyvä selventää. Onko tietoverkko yleinen, jos joltakin henkilöltä on kielletty sen käyttö? Onko se yleinen, kun se on osa yleistä viestijärjestelmää, mutta sen rajattu osio esim. Whatsapp- tai Facebook järjestelmien suljettu ryhmä?

Säännösehdotus on sen osalta hyvin tehty, että se kattaa osallisuussäännösten ulkopuolella jäävät tilanteet. On kannatettavaa, että huomioidaan yhden tekijän toiminta osana laajempaa kontekstia (s. 58), koska rikoslain osallisuussäännökset eivät täytä tilanteita siten kuin nyt ehdotettu rangaistussäännös sen tekisi. Se ilmenee mm. muistion sivulta 69. Tällä esityksellä kyetään poistamaan pistemäisen osallisuusajattelun ongelmat, koska muutoin maalituksen alullepanija helposti välttää vastuuta ilmoittamalla, ettei hän voinut arvata, mitä muut kommentoivat hänen kirjoitukseensa. Yksittäisten kirjoittajien ja jatkolähtäjien kohdalla ei heidän toimintaansa nykyään voida puuttua, kun se ei ole toistuvaa. Tilannetta käytetään tietoisesti hyväksi. Tämä ilmenee mm. Helsingin HO:n tuomiosta 14.07.2020 nro 20/124654 (Johan Bäckman, Ilja Janitskin) s. 9.

Tämä osallisuussäännösten ongelma havaittiin jo hallituksen esityksessä (VN/11210/2020), jossa ehdotettiin laittoman uhkauksen muuttamista virallisen syytteen alaiseksi määrättyissä tilanteissa. Kuten HE s. 32 todetaan, käsitellään asioita lähinnä itsenäisen tekijävastuun näkökulmasta eli jokainen vastaa omasta viestistään. Tällainen tilanne ei ole uhrin näkökulmasta eikä yleisestävyyden näkökulmasta hyväksyttävää eikä tyydyttävää. Varsinkin SOMEssa tapahtuneiden uhkausten ja epäsiällisten viestien kohdalla viestien kokonaisvaikutus on ratkaisevaa ja toisaalta viestintään osallistuneet näkevät, mitä muut ovat tuoneet esiin. Varsinkin viestin ensimmäiset lähettäjät, jotka eivät niitä poista, olisivat vastuussa siitä, mitä heillekin ennalta-arvattavasti viestinnästä kehittyi.

2-4 momenteissa on rajaussäännökset kirjoitettu mielestämme kattavasti, täsmällisesti ja hyvin. Termit ”tarpeen” ja ”selvästi ylitä” rajoittavat maalittamissäännöksen käyttämisen niihin sananvapauden nimissä tapahtuvan oikeuksien väärinkäyttämisen tilanteisiin, joihin on syytä puuttua eikä säännöksellä silloin puututa sananvapauden ytimeen.

On myös hyvä, että 1 ja 2 momentti ovat itsenäisiä erikseen täyttyviä rangaistavia tekemuotoja.

Maalittamisen säätäminen rangaistavaksi myös helpottaa rikoslain 17 luvun 1 §:ssä säädetyn julkisen kehottamisen rikoksen tekemiseen soveltamista, koska maalittaminen olisi yksi rikos, jonka tekemiseen ei saa julkisesti kehottaa.

Maalittamisen rangaistusasteikko

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

SSY katsoo, että vertailtaessa rangaistusasteikkoja vertailussa tulisi olla mukana myös rangaistusasteikko sakko – 1 vuosi 6 kk vankeutta. Se on käytössä mm. varkauden, kavalluksen, moottorikulkuneuvon käyttövarkauden, kätkemisrikoksen, tulliselvitysrikoksen kohdalla.

Nyt ehdotettu 1 vuosi vankeutta on rangaistusmaksimi esimerkiksi perusmuotoisessa vahingonteossa.

Säännös ehdotetaan lisättäväksi rikoslain 25 lukuun. Siinä luvussa laittomassa uhkauksessa, pakottamisessa ja vainoamisessa on rangaistusmaksimi 2 vuotta vankeutta. Sama rangaistusmaksimi on myös vesiliikennejuopumuksessa.

Mielestämme rangaistusasteikon tulisi olla sakkoa tai 1 v 6 kk vankeutta. Se ilmentäisi paremmin teon paheksuttavuutta ja moitittavuutta, eikä paljoakaan korottaisi annettavia rangaistuksia eikä todellisuudessa lisäisi vankeusrangaistuksia.

Asialla olisi myös se merkittävä vaikutus, että teon vanhentumisaika muuttuisi kahdesta vuodesta viiteen vuoteen. Se taas merkittävästi parantaisi mahdollisuuksia ehtiä tutkia, tehdä syyteharkinta ja saada asia tuomioistuimessa vireille, varsinkin laajoissa jutuissa taikka tilanteissa, joissa ei heti kyetä selvittämään tekijää.

Maalittamisen yritys

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Jos suuri lukumäärä ei täyty ulkoisista syistä, on tarvetta teon rangaistusarvon vuoksi säätää myös yritys rangaistavaksi. Varsinkin käynnistäjän/käynnistäjien kohdalla asiaan on perusteltu tarve. Näin myös vältetään sellainen tilanne, että voitaisiin useita kertoja ns. käynnistää maalittaminen eikä suuri lukumäärä täyttyisi. Tällöin joudutaan pohtimaan, onko kyse yhdestä teosta (usein varmasti olisi tahdon, ajallisen yhteyden ja paikan vuoksi), jos kyse olisi samasta kohteesta. Mutta jos kohteet

olisivat eri henkilöitä, vaikka osinkin, olisi tärkeää pystyä puuttumaan tällaiseen menettelyyn myös rikosoikeudellisesti. Puuttumismahdollisuus myös pitäisi yllä järjestelmän uskottavuutta, jottei ns. kikkailemalla pystyisi välttämään vastuuta.

Syyteoikeusjärjestelyt

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

SSY kannattaa, että teko olisi virallisen syytteen alainen. Huomioiden teon suojeleobjekti, ei muuta vaihtoehtoa voi olla.

Teon ollessa virallisen syytteen alainen myös ulkopuolinen taho, viranomainen, arvioisi jo heti, onko asiassa syytä epäillä rikosta, eikä asia jäisi asianomistajan mahdollisesti subjektiivisen arvion varaan. Samalla työnantaja pystyisi paremmin täyttämään työturvallisuusvastuuseensa liittyvät tehtävänsä.

Säännöstä säädettäessä on pidettävä huolta, ettei siitä tule sellaista, että se vaatisi valtakunnansyyttäjän syytemääräyksen. Kysehän ei ole sananvapauslain mukaisen julkaistun viestin sisältöön perustuvasta rikoksesta, vaan vaikuttamispyrkimyksestä henkilöiden työtehtäviin. Säännöksellä ei pyritä rajoittamaan sananvapautta ja asiallista asioiden kritisoimista, sillä toiminta kohdistuu kohdehenkilön epäasialliseen henkilökohtaiseen vaikuttamiseen.

Salaiset pakkokeinot ja salaiset tiedonhankintakeinot

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Jotta maalittamista kyetään asianmukaisesti tutkimaan ja estämään, on kyettävä selvittämään tekoja tietoverkoissa. Muutoin ennaltaestävyys kohtuuttomasti kärsii ja kiinnijäämisriski oleellisesti huonontuu. Televalvonnassa ja sijaintitietojen saamisessa ei puututa viestin sisältöön eli viestinnän ydinalueeseen, vaan lähettämistietoihin. On kohtuullista, varsinkin kun on painava yhteiskunnallinen tarve puuttua maalittamiseen sekä niiden estäminen ja selvittäminen, että kyseisiä pakkokeinoja voidaan käyttää. Rangaistusasteikon muuttaminen sakkoa tai 1 v 6 kk ei lisää enempää salassa pidettäviä pakkokeinoja käytettäväksi, mutta se vielä paremmin perustelisi maalittamisen lisäämistä telekuuntelun perusterikokseksi.

Ehdotusten vaikutukset

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

SSY:n mielestä yhteiskunnalliset vaikutukset olisivat hyödyllisiä. Se parantaisi kohdehenkilöiden asemaa ja tukisi demokraattisen yhteiskunnan toimintaa.

Muistiossa on todella ansiokkaasti laskettu ehdotuksen taloudelliset vaikutukset. Olisi toivottavaa, että muissakin lakiehdotuksissa niin tehtäisiin.

Muistion kohdassa 10.2.2 olevan esimerkkitapauksen laskentamalliin ei ole sinällään huomauttamista. Ainoastaan mietimme sitä, että 10 vastaajan esimerkki on suhteellisen laajan jutun esimerkki. Keskimäärin jutut tuskin noin laajoja olisivat, vaan vuotuiset kulut olisivat suhteessa pienemmät.

Toisaalta katsomme, että ne vuotuiset kulut, jos keskimäärin jutuissa olisi 10 vastaajaa, olisivat huomioiden asian tärkeys, aivan kohtuulliset.

Muut asiat

Voitte lausua tämän väliotsikon aiheesta alla.

Katsomme, että uusi rangaistussäännös on asianmukaista lisätä rikoslain 25 lukuun.

Viittaamme aiemmin lausumaamme siitä, miten yleisesti käytettävän tietoverkon osalta on selvennettävä tilannetta, ettei jää ns. porsaan reikiä ja mietittävä on se, miten säännöksen pitäisi suhtautua siihen, että samalla taikka jälkikäteen maalittamista tehdään myös muissa viestintäpalveluissa. Tavoite ei tietenkään saa olla toiminnan siirtyminen johonkin muualle.

Maalittamisen säätäminen rangaistavaksi myös mahdollistaisi paremmin rikoslain 17 luvun 1 §:n julkisen kehottamisen rikokseen soveltamisen, kun maalittaminen olisi itsenäinen rikos.

Kannatamme, että kohdehenkilö on ns. yleinen ja se kattaa myös yhteiskunnallista tehtäviä tekevät. On hyvä, että on todettu maalittamisen voivan tapahtua myös kohdehenkilön muiden kuin työtehtävien kautta. Käsitämme, että se voisi siis olla vapaa-ajantoiminta taikka läheisten toiminnan kautta. Asia olisi hyvä todeta selkeämmin.

Muistiossa on otettu hyvin esiin se, että samalla voi täytyä muitakin rikoksia, mutta suojeleobjektien erillisyyden vuoksi silloin ne täyttyvät erikseen.

Samoin muistiossa on ansiokkaasti kerrottu mitä määritelmät uhkaaminen, painostaminen, väärän tiedon käsite, vääristelty tietoa ja halventaminen tarkoittavat. Näin toivoisi olevan aina.

SSY on samaa mieltä muistiossa esitetyn kanssa, että asialla suojataan useita perusoikeuksia, ja sillä ei puututa maalittajan sananvapauden ytimeen ja säännös voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Haavisto Jukka
Suomen syyttäjäyhdistys ry